

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marție. Joi și Sâmbătă

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu 31 Maiu 1895.

Intre instituțiunile mai nouă, realitate în biserica noastră în timpul din urmă, un loc de frunte ocupă instituțiunea fondului archidieceșan de pensuni, și mai master tractată, mai puțin spriginită de către cei interesați ca și acesta, nu a fost nici una.

Necesitatea ei s'a constatat încă dela era constituțiunei nostre bisericesci, căci ea nu s'a inventat de nimenea, nu a fost nici importată nici provocată, ci a fost o frăscă urmare a lucrurilor lumesci.

Di de di obveniau casuri de morțe în familiile preoților nostri. Trecia la cele eterne preotul, și rămânea văduva preotă cu o cetă de copii fără de capul familiei, dar în cele mai multe casuri fără casă, fără masă. Văduva și copiii rămăneau pe strade, rămăneau muritor de fôme, avisați la mila crescincilor.

Și casuri de aceste se repetau des, și la privirea lor inima ni se stringea de durere, și în asemenea casuri durerea și spârgea drum din inimile noastre, și izbucnea cu vehemență, cerând dela biserică sanarea răului, îngrijirea de văduva și orfanii parochului, care cu credință și devotament a servit la altariul Domnului.

Am fost însă martori și la scene mai sdrobitore.

Au obvenit casuri de nenorociri în viața preotului, cari i-au luat posibilitatea de a mai pute împlini funcțiuni preoțesci. Casuri de nenorociri sunt multe, și ele nu aleg, căci și preotul este om. În asemenea casuri venia la sôrtea de cerșitoriu nu numai familia preotului, dară și el însuși. Și atunci tipetul de durere cu puteri unite striga după ajutoriu, cerea sanarea răului.

Aceste necesități au dat nascere ideei de a se pune în viață instituțiunea fondului de pensuni pentru preoțimea din archidieceșă și pentru funcționarii bisericesci din centru.

Posibilitatea de a se face, de a se pute face nu o atras nime la îndoală. Ați și cele mai mici și mai modeste institute au create din mijloce proprii fonduri de pensuni. Dacă asemenea mici institute au putut crea fonduri de pensuni spre a asigura în cas de neputințe și de morțe existența funcționarilor și a familiilor lor, cum se nu o potă face o biserică mare ca archidieceșă cu o mie de parochii, căci în cele din urmă instituțiunea se face pentru preoți și pentru familiile lor, și cine o chemat să lucre în locul prim pentru realizarea ei, dacă nu preoțimea dela sate, în interesul căreia era și este ea contemplată.

Din capul locului instituțiunea fondului de pensuni a fost master tractată. Deci de ani a mers un proiect, care contempla înființarea unei bance de asigurare, deci de ani a mers acel proiect dela consistoriu la sinod și dela sinod la consistoriu fără a fi dat lucrul măcar cu un pas înainte.

În cele din urmă a luat sinodul lucrul în mână și a făcut statutele de ați, și le a pus în practică, în cea mai bună credință, că prin acesta corespunde unei necesități de mult accentuate.

Și acum spre uimirea noastră vedem, că tocmai o parte a preoțimei noastre este, care nu face absolut nimic pentru cuvențitul trup să se facă. O parte din preoțimea noastră față cu instituțiunea fondului de pensuni archidieceșan arată o asemenea punibilă desinteresare, încât nu numai tacele personale de 4—5 fl. anuali nu le solvesc, dară nici cele dela comunele bisericesci nu le încassează, și prin punibila lor neglijență pun la probă existența instituțiunei chiar.

În sinodul din anul trecut am vădut cum consistoriul archidieceșan a venit, și a prezentat un conspect despre preoțimea cu tace restante încă de pe anul 1892.

Sinodul archidieceșan din nou a enunciat obligativitatea pentru întreg

personalul bisericesc din archidieceșă, și a îndrumat pe consistoriu se purcedă față cu cei neglijenți în cale disciplinariă.

La sinodul din anul acesta nu s'a mai adus afacerea, deorece s'a pus pe teren disciplinariu, și consistoriul a fost de credință, că prin o energică întervenire a protopresbiterilor se va pute aduce la mai bună pricepere și preoțimea neglijență, în al ei propriu interes.

Nu voim să susținem, că actualele statute ale fondului de pensuni sunt perfecte, și îndreptarea nu ar mai avé luc. Sunt și ele lucruri de mâni omenești, deci perfecționabile, și scim bine că ele se vor mai și perfecționa.

Deja până acum s'au făcut unele întregiri și explicări prin concluse sinodali.

În anul acesta s'a pronunțat sinodul în privința regulării afacerii cu pensiunea preoților, cari au capelani.

Consistoriul archidieceșan a dat de greutate încă în primul an, când s'a pus în practică instituțiunea fondului de pensuni, și greutatea i-s'au prezentat și în formă și în fond ca abuzuri, în detrimentul fondului de pensuni.

După-cum e bine cunoscut noi avem mulți preoți cu capelani. Instituțiunea capelanatului cu drept de succesiune e regulată la noi în biserică. În practică se aședă capelani și pe lângă preoți în deplină putere. E bine, că încă până e preotul în putere se și vadă aședat lângă sine pe un fiu, sau pe vre-un ginere, și practica nu a fost contra acestor tendențe.

După inactivarea fondului de pensuni au venit preoții cu capelani, și ca ați și-au rescumpărat tacele odată pentru totdeauna cu suma de 200 fl. și ca mâne au cerut pensiunea anuală cu suma de 200 fl.

Consistoriul a cunoscut în personă pe preoți aspiranți în acel mod la pensiune, și în faptul că ei au cerut pensiune încă în putere fiind, au vădut intențiunea de a păgubi fondul

în detrimentul nobilului scop, pentru care el s'a înființat.

A derivat deci cestiunea la competența sinodului, care a enunciat, că preoții cu capelani actuali pot fi și ei membri ai fondului de pensuni, dar în pensune li-se compută venitele jumătate din parochie până la morțe.

Dacă nu le convine această dispozițiune, atunci, dacă au solvit deja tacele la fond, acele lise vor restituți și vor fi sterși dintre membri fondului.

Preoții cu capelani ad personam se consideră ca și când nu ar avé capelani, căci asemenea capelani nu au drept de succesiune în parochie, fără de a se mai publica concurs pentru întregirea parochiei.

În chipul acesta s'a tăiat calea unei intențiuni de a se face abus în detrimentul fondului.

Suntem de credință, că preoțimea noastră va pătrunde nobila intențiune din care a isvorit această instituțiune, și vor da tot spriginul pentru a i-se da viață.

Revista politică.

Parlamentul din Budapesta și-a luat ferii, și feriele le folosesc deputații parte pentru recreațiune, parte pentru a se pune în contact cu alegătorii, și a-și da sêma despre succesele sesiunei trecute.

Unii fac excursiuni și în cuvântări pentru a-și câștiga partizani, pentru a-și lărgi cercul de influență. Intre acestia se numără și pretendentul la tronul și la guvernarea Ungariei, Fr. Kossuth, fiul sântului dela Turino, după-cum le place unguirilor să numescă pe bătrânul Kossuth.

Clironomul acesta a fost Dumineca trecută în Kecskemét, însoțit de șeful sen, de deputatul dietal Carol Eötvös, și a cucerit inimile alegătorilor.

Îndrăneț vorbitoriu a fost deputatul Eötvös, care a spus, că mai înainte cu 2 ani, tocmai în ziua de 9 Iunie a fost la Turin, și a spus be-

FOIȚA.

XV. Capitol.

Viață și datine în Uganda. — Têranul. — Căpetenia. — Împêratul. — Târa. — Observări generale. — M. Stanley. (Urmare.)

Productele țerei sunt foarte felurite, și dacă ar fi trase în combinațiunea comerțului europen, s'ar pute truce cu bun preț. Amintim cu deosebire fildeșul, cafeaua, deosebite soiuri de gummi și de rășină, smirnă, peile de lei, leopardi, berbeci și de capre, peile de boi, peile de maimuțe și de vite, apoi animalele cele frumoase cu corne, oile și caprele. Dintre produsele vegetabile amintim pomul de pepeni, de banane și de pisang, rădăcinile de Yams, cartofii cei dulci, deosebite soiuri păstăioase, apoi pepenii, crasta-veții, sucurile de plante, manioc și paradai-sele. Dintre cele cu bone amintim: Sêcara, orezul, cucuruzul, sesam, păsatul, și mazărea.

Teritoriul țerilor din jurul mării, începând dela partea estemă din Usoga până la Nilul Alecsandra este de o productivitate nesecată. Pădurile sunt înalte și dese; arborele Teak și cel de bumbac, Tamarid și cel de Gummi au o înălțime extraordinară,

și unele districte nelocuite din jurul lacurilor se disting prin deșimea, frumseța și varietatea vegetațiunei.

Regiunile situate mai sus, fără arbori, par a fi menite pentru pășune, deși și aici aflăm arbori, cum e Pisangul și smochinul care crește, ca și în piscurile din jurul lacurilor.

Spre apus dela aceste regiuni, cari formeză mici valuri cu districte acomodate pășunatului vitelor, caracteristice pentru interiorul din Usoga și din Uganda, după cum am amintit, și perde țera pășunatului și frumôsa formațiune de valuri, și se ridică deluri și munți puternici cu stânci ascuțite și ramificate, și dacă străbatem mai departe în interiorul țerei, aceste deluri și acești munți se pretac în stânci de un caracter deosebit frumos, cu piscuri, asupra cărora ochiul omului numai în unele zile senine pôte privi. Văi formidabil de adânci despart aceste stânci, și din adâncul lor auzim vuitul cataractelor. Pe còstele, cari se întind în mari depărtări sunt îngropate masse de bucăți de stânci. Ele au rămas acolo, de când s'au rupt de câtră stâncile, cari cu mândrie și ridică fruntea în nori. Trecând preste aceste locuri muntose, ajungem la regiuni, unde toți munții se concentrează și se pare ca și când

s'ar contopi delurile și munții în o massă grandioasă și enormă. Înălțimea și mărimea acestei masse de munți întrece pre cele vădute până acum, și creștetul lor, ferit de ochii profani ai muritorilor, se ascunde în vecinici nori și-și în zăpadă permanentă.

Trecerea și schimbarea regiunilor dintre lacurile Victoria și Albert Nyanza se face așa de gradat, încât acest cordon lat de 160 km. s'ar pute împărți în 5 despărțiminte de aceeași înălțime și s'ar pute clasifica după schișele date. Să ne închipuim o cale teretă dela un lac la altul, ce scenerie s'ar desfășura acolo, scene cari pentru frumseța lor, pentru desvoltarea și pentru varietatea lor nu ar avé sêmên.

Plecând dela un șes aprôpe egal cu suprafața mării Victoria, călătoria ar ajunge în adâncimile unei păduri de munte, a cărei arbori cu vârfuri încrucișate produc vecinică noapte, apoi ar pătrunde în pesceri de frunziș, unde gigantica Sycamore, înaltul Moule, și arborii de gummi cu dese lor crengi se luptă pentru spaci, și în a căror umbră pomșorii mai puțin pretensivi, tufe, liane, palmi și încă alți mulți arbori se luptă pentru a pute și ei străbate.

Din această lume a plantelor pôte omul privi în șesuri binecuvântate de orbitore rațe

de sôre, șesuri în formă de valuri, presărate cu coline ici coala cu deluri și cu stânci despicate, și prin aceste sunt estinse pășune ca tufșuri și cu mușunioie. Arborii devin tot mai rari, abia ici coala se observă o candelabră, Tabariscă sau nisce salcâmi.

Și aceste scenarii se repețesc, de câte ori eșim din dosul unei puternice stânci, care ni a acoperit privirile, de câte ori eșim din o vale stêncosă, și privirile ni-se îndreptă spre alte icône, care de care mai fermecătore.

Trecând călătoria pre lângă aceste scenerii, se vede încungiurat de munți sălbatici, unde vede formarea antică a stêncilor în mase puternice, sdrobite, de colóre cenușie, pe care li-o dă mușchul.

Mai departe dă preste rupturi mari de stânci, aruncate una preste alta ca în o ruină de ciclopi, stânci rupte și crepate de puterea elementelor, cu cari au stat în luptă. La piciorle lor zac dărâmături de Granite și Cuarzuri și stânci de colóre ferului, cari se par că voese se fiin drumul rîurilor. Apa însă și face drum cu o împertinentă nepăsare, și fuge spre șesurile libere de obstacole, până ajunge în rîul ce curge lin, ale cărui maluri sunt pădite de mladîoșă de trestie și de crăcile de Papyrus.

trânului Kossuth, că ce versiune circula prin Ungaria.

După descoperirile deputatului Eötvös acum doi ani Ungaria era guvernată din Viena din Roma și din Turin.

Dănsul nu admite nici o guvernare dela Viena, căci aceea e germană, nici din Roma, căci aceea e confesională, nici din Turin, căci aceea nu e acasă, ci a cerut ca, cei din Turin să vină acasă. Acuma e acasă fiul sântului, stă cu stégul desfășurat, deci se se învolesc toți sub acest stindard.

A început cel cu stindardul, a început fiul lui Kossuth, și și a început vorbirea cu reprivire la popularitatea tatălui său, care se revărsă și asupra lui.

Se bate cu pumnul în pieptul plin de speranțe pentru misiunea, ce are se împlinescă.

'Mi pun în cumpănă — dice Kossuth — numele tatălui meu pentru independența și libertatea patriei, și am mare trebuință, ca lumea se scie, că țera m'a investit pe mine cu legenda iubire, pe care o a avut și fața cu tatăl meu, m'a investit cu cea mai mare comoră, pe care cei mai mulți o merită abia la sfârșitul vieții lor după multe și grele lupte.

Și această pavăză, acest farmec miraculos tinărul deputat unguresc l' pune în serviciul guvernului unguresc. Forța vorbirii lui este îndreptată întru apărarea căsătoriei civile, care are deja și aprobarea coronei. Apărarea o face fața cu partida catolică, care în cele din urmă va putea combate numai punerea în practică a căsătoriei civile.

Raporturi încordate sunt tocmai acum între Anglia și între Turcia din incidentul turburărilor dintre armenii din Turcia. În vara anului trecut armenii supuși Turciei s'au resculat și au voit să se emancipeze de sub supremația otomană. Revolta a fost ca și provocată de Anglia, care a sumănat pe locuitori, și le-a dat pe sub mână și arme. Într'aceea gazetele engleze au adus sciri despre grozave atrocități comise de către autoritățile turcesci față cu femeile și cu copii armenilor, și guvernul Angliei sub firma umanității a cerut satisfacție dela guvernul turcesc. Urmarea a fost o anchetă compusă din delegați francezi, ruși și englezi, cari au scos la ivelă, că scirile gazetelor englezesci nu s'au întemeiat pe adevăr. Intrăcea guvernul Angliei, care și a concentrat într'egă flota marină spre Constantinopol, a fost silit să se retragă în fața pășirii categorice a Turciei, care nu a suferit amestec extern în afacerile sale interne.

Complicațiunile se par a se domoli, deoarece energicul ministru de externe turcesc tocmai acum a demisionat, făcând loc altuia, care de bună seamă va face Angliei un pod de aur,

ca să se pôtă retrage cu onore din încurcătura, în care a intrat.

Luni s'a deschis din nou parlamentul italian prin cuvântarea de tron rostită de regele. Deschiderea a fost foarte solemnă, au fost de față regina, clironomul și reprezentanții puterilor străine; atât la intrare cât și la ieșirea din parlament părechea domnitoare a fost viu aplaudată, asemenea ovațiuni i-a făcut poporul pe strade.

La deschidere au fost de față mulți senatori, aproape toți deputații. Vorbirea de tron a fost des întreruptă.

Bună impresiune a făcut cuvântarea în locurile, unde s'au accentuat restabilirea echilibrului financiar și restabilirea ordinii interne, care a trebuit să fie suprimată prin forță militară. Cuvântarea a accentuat bunele relațiuni dintre regat și dintre celelalte puteri europene, cu deosebire bună impresiune a făcut amintirea de deosebită afecțiune dintre regat Germania și Anglia.

Reuniunea română de muzică din Sibiiu.

Sub acest titlu publică „Kronstädter Zeitung“ din Brașov în No. 131 din 8 Iunie a. c. următoarea recensiune, pe care o dăm în traducere românească :

„După cele ce s'au întâmplat la primirea în Bucuresci a reuniunii de muzică din Sibiiu, ai fi putut, se te aștepti, ca și concertul din Brașov să fie mai mult o demonstrație politică, decât o întreprindere artistică.“ Cu toate acestea reuniunea a dovedit pe deplin prin prestațiunile sale de er, că n'a călătorit în lume sub un stindard fals, că n'a făcut nici un abus cu arta. Ce i drept, cei 6 numeri din program au constat pe jumătate din cântece populare românesce și slovăcesci, dar și acestea au fost ridicate prin eleganta compoziție pentru cor micst alui Dima la un nivel atât de înalt, încât armonia artistică a seriei n'a pierdut absolut nimic, fără ca de altă parte acele cântece populare să fi fost desbrăcate de caracterul lor original național. Mai frumos a ajuns la valoare acest gen de compoziție în

*) Pe cât de recunoscători suntem diarului „Kronstädter Zeitung“ pentru favorabila sa recensiune, pe atât de energic trebuie să-l rugăm să desmintă alusiunile, ce le face: „Este absolut fals și neadevărat, că s'ar fi întâmplat vre-o demonstrație politică la primirea reuniunii noastre de muzică în Bucuresci. Este și mai fals și și mai neadevărat, că însăși reuniunea s'a dus în capitala României să facă demonstrație politică.“

Departa a fost de reuniunea noastră în totdeauna ori și ce politică; er excursiunea făcută acum a fost curat și exclusiv de natură artistică. Acest lucru trebuie să l' înțelegă odată totă lumea! Red.

nostimul cântec „Sub ferestra mândrii mele,“ un cântec pentru serenadă, compus într'un mod peste măsură de dragălaș și tot așa de frumos cântat.

Greutatea cea mare la intrările estreme de complicate a învins o corul cât se pôte de bine, — acesta a fost o prestațiune de măiestru din partea compunistului Dima. Pôte că cel mai mare succes l'au avut cele 3 cântece populare slovăcesci; aplausele colosale, provocate de acestea, sunt a se atribui în parte alianței dintre naționalități**)

Între prestațiunile corului micst, care s'a distins cu deosebire printr'un Sopran puternic pătrundător și plin de viață juvenilă, trebuie să accentuăm Psalmul 42 de Mendelssohn, care i-a dat și capelei noastre orășenesci ocasiunea de a da o producțiune frumoasă și armonică. Frumos rotund și într'un stil înalt cântat a fost Cuinetul (Sopran, 2 tenori și 2 bassi). În toate producțiunile corului a eșit la ivelă o scolă demnă de admirat, aceea disciplină severă, aceea legătură intimă, liniștitoare d'între dirigent și cântăreți, care caracterizează orișicare reuniune de cântări, care tinde la progres pe o cale serioasă.

Două soliste cu voci extraordinare de simpatice am cunoscut noi în soția dirigentului, Dna Dima Bologa (alt) și în dșora Roșca (adecă Dna Crișan. Red. (Sopran). Cea d'întăiu a dovedit o fineță mișcătoare în interpretarea cunoscutei ode alui Sapphi compusă de Brahms; feliul discret și nepretențios al cântecului ei, — Dmna dispune de o voce foarte duiosă, — face un efect foarte bun, întocmai cum l'ar fi avut pôte și lipsa de tărie suplinită prin o scolă aproape perfectă. În aceeași categorie de cântăreți bine cultivate cu voce melodioasă cade și amintita sopranistă; ea a cântat recitativul și aria din „Creațiunea“; muzica duiosă și plină de veselie alui Haydn a găsit într'însa o personificare foarte draguță.

După concert a fost în hotel „Europa“ un banchet, la care membrii reuniunii au găsit în cercul conationalilor lor de aici o recreație bine meritată pentru strapațele călătoriei lor.

Concertul reuniunii de muzică sibiene în Brașov.

Splendida reușită, ce-a avut o reuniunea sibiiană de muzică în concertul dat în Bucuresci, — la care concert însăși Majestatea Sa regina Elisabeta a luat parte și și-a arătat în mod foarte viu mulțămirea sa prin aplause, chemând chiar pe zelosul și talentatul dirigent al corului, pe dl G. Dima, în logia regală spre a i mulțami și a l' ruga

**) Ce-am ăis mai sus.

Red

să repete și să m'î cante, — ne-a făcut și pe noi impacienți de-a mai auzi încă odată, după trei ani, corul dlui Dima și să gustăm marea plăcere, ce ni-o pôte oferi un asemenea bine organizat și și mai bine disciplinat cor. Venise lume multă din oraș și de prin prejur, ca să ia parte la acest concert și să se delecteze de prestațiunile acestui cor eminent; sala era plină aproape numai de public românesc.

Psalmul 42, de F. Mendelssohn-Bartholdy recunoscut de într'ega lume musicală ca un op de valoare eminent artistic, a fost cântat din partea reuniunii cu un succes ce înțrece toate așteptările. Nuanțările cele mai fine ale tonurilor, ce le-am putut auzi, dovedesc conducerea și instruirea escelentă a corului. Recitativele pentru sopran, cântate de dșora Cuntă n, au produs cel mai bun efect prin tonurile curate și corectitatea, cu care au fost predate. Quintetul cântat de sopran, 2 tenori și 2 basi, a fost partea aceea a psalmului, la care s'a putut mai mult admira armonia minunată a vocilor.

Cântecele populare române, precum și cele slovace, arangiate pentru cor mixt de dl G. Dima, dintre cari cele mai multe sunt bine cunoscute și deja popularizate, nu mai au lipsă a fi lăudate. Reuniunea sibiiană le și cântă aceste dragălașe creațiuni ale conducătorului ei cu o artă numai ei proprie și mai greu de imitat. D-na Dima escelenta altistă a corului, a cântat cu o voce cât se pôte de plăcută și c'un timbru impunător trei cântece cu acompaniament de pian.

Amintim frumosul cântec: „A fost odată un rege“, de Rubinstein, prin care a dovedit cât de adânc pătrunde această frumoasă melodie a distinsului compozitor. Recitativul și Aria din „Creațiunea“ lui Haydn au fost cântate de d-na Crișan cu o adevărată măiestrie. Vocea d-nei Crișan posedă mult farmec și îi oferă ocaziune a-i admira destăruțea și dibăcia, cu care predomnesce tonul în toate formele și figurile lui. Piesa cea din urmă din program, „Hora“, de George Dima, a produs incontestabil cel mai mare efect asupra publicului. Predarea acestei compoziții escelente și bine armonizate a fost atât de viuă, încât involuntar și se părea, că stai în mijlocul jocului național atât de plăcut la tineri și bătrâni, și joci după nise tonuri feerice.

Distinsul și talentatul măiestru fu de repește-ori rechemat, publicul nu voia să se depărteze din sală, așa încât a trebuit să repete și să mai adaugă încă și alte cântece. De remarcat la acest unic cor este escelenta disciplină, care pôte nu o gasesci mai perfectă la nici un cor din totă monarchia. Ne-a bucurat asemenea foarte mult, vădând, cu câtă iubire membrii reuniunii se dedică artei musicale și cât de mult țin la conducătorul lor.

Concertului i-a urmat o cină comună în otel „Europa“, unde se întrunî aproape întreg publicul românesc, ce luase parte și la concert. Șase mese întinse de-alungul și de-alatul salei, în jurul cărora ședea o societate distinsă și veselă, având în mijlocul seu pe iubii oșpeți sibiieni. Un șir lung de toasturi a urmat unul după altul, cel dintăiu l'a ținut dl director gimnazial V. Onișiu în onorea d-lui G. Dima și a corului. Au mai toastat p-nii Diamandi Manole, Ier. Barițiu, prof. Vlăicu, Sim. Damian, V. Bolega. Dl G. Dima mulțami brașovenilor pentru buna primire, și asemenea mulțamiră d-nii Dr. Șpan Dr. Saftu și Russu-Șirianu. Întrunirea a fost foarte veselă și animată. Spre fine s'a încins o horă mare între brașoveni și sibiieni, fți era drag să o privești. Petrecerea, foarte animată, a durat până dimineață.

Oșpeții sibiieni au plecat astăzi cu trenul de 2 ore 40 minute după amăzi și fură însoțiți până la gară de un număr frumos de brașoveni.

(„Gaz. Trans.“)

Noutăți.

Érași o victimă a temniței. Primim trista scire, că contabilul „Bistrițanei“ din Bistrița Nicolau Roman, a reposat Luni în 10 l. c. n. după un morb greu de piept.

Precum părintele Macaveiu așa și Nic. Roman și-a atras morbul în temnița de stat din Szegedin, unde a stat un an întreg pentru răspândirea „Repliei“, ceea-ce a fost numai o ficțiune.

Nu preste mult observă călătorii, că vâile devin mai înguste, deluri încep a se mări, până când ajunge la Gordon-Bennet, acest rege al munților, care se înalță spre cerul azur, îmbrăcat cu un vél alb ca coronă, încungiurat de stânci romantice, și de sălbaticie înălțimi. În fața maiestatei acestui gigante, îi stă omului respirația, și-și recunoaște inferioritatea. Eșind din apropierea acestui munte-rege, treci preste un platon negru, ars de soare, și îndată dai de o grozavă prăpastie. Aici visază lin și vesel albastrul lac Muta-Nșige, în ale cărui curate ape se oglindează păreții platoului.

Observări generale.

Am se mai adaug unele, detaiuri interesante.

În forma cum s'a prezentat cetitorului Mtesa, anume în rola unui împărat în audiența de dimineață, el ni se prezintă ca o persoană vagă și nelămurită, de aceea pentru completarea portretului voesc să mai adaug următoarele observări.

După cum am ăis la prima întâlnire el se prezintă ca un bărbat deosebit plăcut, care te cucerește, și dacă călătorii s'ar cugeta se elibereze acest continent din blăstem și din focul cel vecinic, de bunăseamă din toți

Africanii acest împărat e mai potrivit pentru convertire, căci atât ideile, cât și însușirile lui naturale l' pun pe o treptă foarte înaltă, asigurările de afecțiune, cu cari asigură pe streini, sunt de tot remarcabile, și filantropia lui nu cunoaște margini. Dacă ar fi fost crescut în Europa, abia mai încapendoială, că ar fi devenit un demn membru al societății omenesci, deoarece însă a crescut în mijlocul întunecului păgân, și nu are nici un grad academic, decât credința deșertă și nesciința, astfel ađi el este nici mai mult nici mai puțin decât un african excepțional.

Ori cât de măgulitoare este pentru mine onorea de a fi câștigat pentru creștinătate pe pégănul împărat din Uganda, tot nu pot ascunde faptul, că încreștinarea lui e numai nominală, și că pentru serioasă continuare a acestei opere se cere un misiunariu pacient, neobosit și zelos. O convorbire de câte-va luni despr Christos și despre binecuvântata lui activitate pe pământ a avut farmec pentru Mtesa, nu a fost însă suficientă de a scote cu totul din el corupțiunea, care de 35 de ani o a împregnat în sufletul lui o stare de lucruri brutală, sensuală și plină de toate păcatele. Estirparea acestor rele re-

clamă lucrarea unui păstoriu sufletesc un zel neobosit și cu abnegațiune față cu daterințele sale spirituale, reclamă, o adevărată îngrigire părintescă. Deoarece însă eu sum consciu de inaceesibilitatea operei mele, și cunosc bine marea lui aplicare spre păcate, am cređut, că e bine să arăt adevăratul caracter al convertitului meu. Nota caracteristică, grandioasă, din caracterul lui Mtesa, care acopere pe cele rele, este admirațiunea lui față cu toți cei albi, deși în cele din urmă și acesta se bazează pe intențiuni egoistice.

La prima intrare în Uganda i-se pare călătorii, că calea i este presărată cu flori, felicitări, prezente de binevenire se schimbă cu înțelă una după alta, pagă și curtisani îngenunchie înaintea lui, și dorința cea mai mică i-se împlinesce la moment, căci el cu nimica nu câștigă pentru sine pre împăratul mai tare, decât când i dă ocaziunea de a da daruri. Cât timp străinul este încă o aparență nouă, cât timp însușirile lui și valorea lui sunt fundamental studiate și es-hauriate viața lui în Uganda se pare a fi o vecinică sărbătoare.

(Va urma.)

El era contabil la „Institutul tipografic“ atunci proprietatea dlui Eugen Brote, și ca atare n'a făcut altă, decât a împlinit porunca stăpânului său, expedind colectele acolo, unde a dispus cel ce-i da pâinea.

Pentru un astfel de lucru, nici după o lege în lume nu se poate face responsabil un funcționar, căreia nu este dator să cunoască cuprinsul tipăriturilor, ce i-se dau spre espedare, carele în astă privință nu este stăpân pe voia sa.

Intrebat la pertractarea finală, dacă „primesc răspunderea pentru răspândirea Replicii?“, el ca un tânăr cu inimă curată, a cugetat că se cuvine, ca să substituie pe „practicul“ sau stăpân, carele numai din înălțimea Svițerei privea la arena din Cluj, și a răspuns că: „da! primesc“. Urmarea a fost un an de robie, ér urmarea robiei optice, și apoi cecsiugul.

Regretăm din inimă această nevinovată victimă a onestității sale.

La Țintă.

„Meditațiune politică“ de N. Cristea asesor consistorial, Sibiu Institut tipografic T. Liviu Albini 1895.

(Incheiere).

În punctul XII ajungem post tot discrimina rerum se aflăm **ce avem de făcut ca să ajungem la țintă.**

După atâtea apeluri la acțiune, eram foarte curioși se aflăm firul Ariadnei, carele se ne scotă din labirintul, în care ne au băgat „omenii carii fac vremile“, din carii unul este și dl Cristea, se aflăm un mijloc, carele nu numai să ne ducă la „țintă“, dar totodată să și impună adversarilor nostri politici.

Și ce ne recomandă dl Cristea?

Să mai încercăm și a doua oară a subscrerne un Memorand la Corónă.

Er dacă nici de astă dată nu ar succeda deputațiunii a străbate la Corónă, nici atunci să nu ne descurajăm.

Ci când situațiunea ar permite **să mai încercăm și a treia oară.**

Și dacă încă atunci nu vom fi primiți „fiindu-le românilor mințile mai luminate, vor fi în stare a lua decisiuni nouă“.

Va se dică: de trei ori trebuie să fim bătuți, ca să ni-se „lumineze mințile“, pentru că „Alle guten Dinge sind drei“, dice némtul, ér românul trebuie dresat după némtul nemțesc.

Dar némtul mai ține cel puțin la aceea că „svabului numai în etate de 40 ani i-se „luminează mințile“, dl Cristea însă se vede a crede, că românul și în astă privință trebuie să fie inferior némtului.

Dar să lăsăm să vorbescă dl Cristea:

„În situațiuni critice se cern bărbații de stat și se aleg cei veritabili de cei de ocaziune“....

„Bărbații politici ai magiarilor, după ce au vădit că le-a succes să zădărnicescă pe români în a substerne Corónei Memorandul, s'au cugetat numai decât și la folosirea cu prisosință a succesului obținut, și de aceea nu s'au mulțumit numai cu trimbițarea succesului prin gloriistica lor în lume, ci după cum este știut, îndată s'au apucat și de persecuțiuni teroristice, mai teroristice decât cele ale celor mai mari autocrați, despoți sau tirani din lume“.

....„Românii au rămas neînfrânți pe lângă totă truda teroristică“.

„Așa este“.

„Însă gravaminele românilor, cu toate acestea, tot n'au ajuns a fi substerne Corónei din partea românilor... Acum când guvernul s'a schimbat, a rămas același curs, care era sub guvernul precedent, lucrurile sunt mai încurcate decum erau mai înainte... În astfel de împrejurări se poate afla nimenea, care să pășască înaintea Corónei și să o rōge să pună odată capăt economiei de jaf a țării, care o duce la sigură ruină? Românii, înțelegem pe cei din Ungaria și

Transilvania, sunt datori lorui, sunt datori patriei se spună Corónei păsurile aceleia“....

„Consecuențele credem că și le poate închipui ori și cine“. (Pôte, pôte. Red.)

„Nesuccederea cu Memorandul prim nu pôte fi invocată și nu pôte servi de argument contrar unui Memorand repețit. Românii trebuie să străbată la Corónă, trebuie să se pună în contact cu dēnsa ca cu factorul cel mai înalt politic în stat“....

„Ar fi trist, când nesuccederea primă ar servi de pretest pentru împedcarea unei încercări nouă de a substerne un Memorand. Această ar dovădi, că în politica națională română precumpenește inima cu sentimentul de regret, dar nu capul, care trebuie să raționeze după logica matematică a faptelor“.

„Departa de noi să admitem asemenea idei în sfera cugetării noastre, nici chiar în a gândirii“ (Nu pricepem profunditatea frasei acesteia cu diferența între „cugetarea“ românească și „gândirea“ ungurească. Red.) Nu. Pentru-că asemenea idei dacă ar prinde rădăcini în lumea cugetătorilor și gânditorilor (cari sunt unii și cari sunt alții? Red.) români ar fi în pericol, pe lângă care sentența în procesul Memorandului ar fi ca un țințar pe lângă un elefant“. (Mocsonyi v'a reflectat la acest pericol, de ce nu v'ați tras semă atunci cu consecuențele? Red.)

„Pentru-că să examinăm puțin abandonarea unei încercări nouă de a înfrima Corónă despre români de către români“.

„Cum s'ar prezenta această? Ar fi oare în consonanță deplină cu telegrama deputațiunii române din luna lui Maiu 1892 adresată Majestății Sale Monarchului“.

Cine v'a pus, ca în acel moment deprimător se dați acea telegramă pe care lumea nu o pricepea? Din o greșală de tactică vreți să formați acum titlu pentru altă greșală?

„Ar fi în consonanță cu totă politica tradițională a românilor, cu deosebire eu cea dela 1848, 1861, 1863, 1865 și 1881 încōce care nu crede în erezia politică cu „speranțe trezite, nutrite și înșelate““.

„Dar nu numai atâtea“.

„Abandonarea ar semnă cu părăsirea terenului de luptă. (Nici decum! Red.) Înainte de toate, românii ar apărea, că recunosc politicilor magiari victoria completă“.

Pentru aceea, pentru cari substerne Memorandului la Corónă a fost scopul luptei sau „ținta“ cum o numesc dl Cristea, și nu un mijloc de a ajunge la scop, da! pentru-că pusă a cestiunea, ca cestiune de putere, cel mai tare totodată învinge ori are drept ori ba. Er că guvernul cu toate mijlocele statului, plus și consilierea Corónei este mai tare decât comitetul central al partidului național, credem că va concede și dl Cristea.

În fine, „n'ai ce-i face“. Cel ce alergă după căruța, care nu-l așteaptă, se espune la aceea se mai capete și câte o plēsă de biciu peste ochi, ér dacă și după aceea mai jōcă „halaripul“ în jurul căruței, se mai face și de rīs, și la urmă tot el rămâne pe jos, avēnd a se rentōrce de unde a pornit, obosit ca vai de el.

Acestea toate vi-le-a pus în vedere huiditul Al. Mocsonyi.

„Dar ni se pôte pune întrebarea: ce să facem însă atunci când și a doua oară o pășim ca prima oară“.

„La o întrebare ca aceasta este greu de a răspunde înainte de a vedea rezultatul. Pentru-că și dacă am presupune ceea ce nu e permis a presupune așa ușor, că rezultatul ar fi a doua oară negativ, nu numai rezultatul ca atare are să fie normativ. Impregiurările, între cari rezultatul negativ s'ar obține, încă a use contri-

bue la răspunsul ce ar fi a se da la întrebarea de mai sus“.

„Noi însă ne închipuim că rezultatul nu va fi ne va putea fi negativ. (Mare vorbă! Red.) ne închipuim, că deputațiunea, care ar avea să substerne de nou un Memorand, va pregăti Memorandul conform tuturor recerintelor, când e vorba de a l substerne unui Monarch. Ne închipuim, că și va ști pregăti calea, ca să nu afle uși încuiate pentru dinsa“.

Asta-i altă căciulă dle Cristea!

Asta nu este „continuarea acțiunii începute“.

Acesta este programul lui Mocsonyi.

Dar atunci unde rămâne „fără amănare“ al dvōstră:

Va se dică recunosc, că aceea, carii au pus la cale „demonstrațiunea“ din Viena nu au ținut cont de „împregiurări“. Nu au pregătit Memorandul „conform tuturor recerintelor, când e vorba de a l substerne unui Monarch.“ Nu și-au știut pregăti calea. „ca se nu afle uși încuiate“ la Corónă.

Un vot de blam mai hotărît decât acesta nime nu pôte da fostului comitet central al partidului național.

Dacă aceste vederi s'le validității dle Cristea le timpuri șeu în siul comitetului din care ai făcut parte, multe lucruri n'ar fi ajuns unde au ajuns. Comitetul ar exista și astăzi, partidul n'ar fi desființat, Transilvania n'ar fi o casarmă de gendarmi, Dta și soții Dtale din comitet, și mulți alții n'ar fi făcut cunoscință cu temnițele magiare. Atunci ați fi dovedit, ceea ce țiar plăcea se scoți la cale acum, că „în politica națională română nu are să precumpenească sentimentul de regret, ci capul, care trebuie să raționeze după logica matematică a faptelor“.

Er dacă cu toate acestea, nu ar succeda deputațiunii a străbate la Corónă, românii ar avē să supună unei examinări foarte serioase împregiurările și apoi a pași mai departe.

„Sunt d. e. aceleași obstacule și la a doua încercare, care au fost la cea dintâi, sunt aceleași împrejurări, aceeași situațiune politică, care au fost la încercarea cea dintâi, atunci la cestiunea: ce facem? este greu răspunsul. La totă întemplantare, nici decum de sperării nu trebuie să i-se dea loc. Nu, această n'ar putea avē loc când situațiunea ar permite și a treia încercare, și și aceea fără alt rezultat decât cu rezultatul încercării prime. Căci atunci, fiindu-le românilor mințile mai luminate, vor fi în stare a lua decisiuni nouă, decisiuni, cari vor avē să se conformeze situațiunii din timpul rezultatului negativ al doilea sau chiar al treilea“.

Mare înțelepciune pôte zăcă în acest „ibis redibis“ dar nouă nu ne este rușine a mărturisii că nu o pricepem, pentru-că etă ce dică mai la vale:

„În ori și ce împregiurări, un leac politic trebuie să se afle și pentru Români“.

Cum se nu se afle, când ne presantăm lumii atât de curagioși pe hârtie?!

„Se va găsi și pentru români ceva. S'a aflat leac pentru o biată comună bisericească protestantă din Meran (Tirol) pe care în timpul polițianismului renunit al principelui Meternich, ultramontanii nu o lăsară să-și zidescă biserică, până n'a intervenit Berlinul pentru dēnsa. (Slabă asemănare. Red.) De ce să nu se găsească pentru un popor leal de trei milioane, care a dovedit lealitatea sa, nu la masa albă, între pocale de champagne, ci pe câmpurile verzi stropite cu sânge, între guri de tunuri și de puști. Și credem că se va găsi leac și pentru Ro-

mâni, adevă pentru suferințele lor, fiindcă astăzi trăim într-o lume, în care am vădit interese pentru sērbi, pentru bulgari și vedem pentru armeni depărtați în Asia mică și espusi maltratărilor turcesci“. (Monarchia Austro-Ungară cu „Viena“ în frunte, după cunoștințele noastre nu este în Turcia. Redacțiunea.)

„Etă feluri de eventualități: succedea și nesuccedea de a substerne un Memorand la Corónă. Pentru amēndouă am avut în vedere partea practică a afacerii. (? Red.) Cum s'ar putea face ca să succedă, și ce ar rezulta dacă nu ar succeda substernearea unui Memorand înaintea Corónei“.

Noi însă din capul locului trebuie să protestăm contra amăgitei publicului român cu „eventualitatea“ din urmă, cu aspirarea la o intervențiune esternă.

A stîrni în poporul român astfel de aspirațiuni, care el nu le are și nici odată nu le-a avut, nu numai ne espune fără vina noastră la persecuțiuni și mai aspre decât cele de astăzi din partea puterii de stat, și încă cu un fel de îndreptățire a ne suspiționa patriotismul, ci este o seducere a elementelor, care se țin dispuse a cugeta ce fac, când omenii despre cari cred ei că sunt cuminte, fi îndemnă la acțiuni naționale, știind prea bine și dl Cristea și soții săi, că nu numai străinii, dar nici frații noștri din România nu se vor încumeta a interveni pentru noi nici chiar pe cale diplomatică la guvernul nostru, cu atât mai puțin în alt mod, și când prea bine știu, că chiar de ar interveni, mai mult ni-ar agrava situațiunea decât ni-ar ajuta.

Astfel de sfaturi pôte da dl Brote din București dar nu dl Cristea din Sibiu.

Ar mai afla dl Cristea încă o modalitate „pentru a nu rămâne românii cu cauza lor la calea jumătate“. Și această ar fi „un congres, în care să se întrunească toate naționalitățile nemulțumite“.

Va se dică mult bucinatul „congres al naționalităților“.

Dar n'are nici o speranță ca această „modalitate“ să se pôta realiza. Voința — dică — din partea românilor pentru un astfel de congres ar fi destulă. Putința de a realiza este mai puțină. Pentru-că un astfel de congres nu atîrnă numai dela voința românilor, ér celelalte naționalități, afară de slovaci nu vor se participe la un astfel de congres.

„Vor fi și omeni — dică dl Cristea — care vor dică, că de se pot ori nu se pôte congres, numai vorba, bala lor mă șiar să se facă cu congresul. („Tribuna“ la locul prim. Red.) Dacă nu din alte motive dar cel puțin să se sparie contrarii naționalităților nemagiare“.

„Cui ti plac sensațiunile și efectele momentane, cerce și stîmperoi pofta cu încercări mai bine întreprinderile care au în urma lor consecuențe practice reale“.

„De aceea cugetându-ne asupra posibilităților și imposibilităților, când e vorba de un congres de naționalități ne-am dis, că dacă congresul e imposibil, Memorandele tot se pot mai cu înlesnire. (Praxa l'a învățat. Red.)....

....„Deci fiindcă se tratēază de interesul patriei, românii cu ceilalți nemagiari, ér dacă această nu se pôte, — singuri iute se facă ceea ce este de făcut, ca ôstea, acum alui Bánffy, să fie redusă din vreme la ceea ce i-se cuvine, ca mai târziu să nu dea încomodă, prin încercăturile ce le-ar putea provoca, mișcării libere a Monarchiei în interesul cetățenilor și al respectului Monarchiei ca putere mare. Totodată și acolo ce au început a se boci și vătiera de speranțe trezite, nutrite și înșelate să li se smănescă pretextul de a zăpăci omeni buni, cari nu se pot orienta la moment, și nu se pot orienta unde și la ce țințesc bociții...

Apoi încheia astfel:

„Românii prin bărbății lor, cari îi vor crede chemați spre acest sfârșit, să-și aducă aminte de datorința lor de a sprigini și de a conduce mișcarea națională începută, până când vor fi ajuns la țintă. Ora acțiunii nu că are se sosescă, ci după toate semnele timpului e pe aci se trecă. Românii se provoacă dar pe bărbății lor, ca rezoluți chiar cutezători se ducă la sfârșitul țintă mișcarea națională.”

Va să-și „**resolūt**” „**cutezător**” chiar îndemna dl Cristea pe nu scim cine la activitate.

Dar se nu vă spăriați, că imediat după aceste frase energice urmază un duș rece. **Êtă-l!**

„Inșe se nu uite a le aduce cu aceeși ocaziune aminte, să aibă în vedere cuvintele lui Cavour (dela 20 August 1860) ca se combine cu cutezarea circumspecțiune și precauțiune și se nu uite nici decum de marginile,

între care în state constituționale este permisă lupta pentru drept și dreutate.”

Ne-am luminat! Vorbesce ca un oracul.

Dar ne temem că aceia, cari ar crede că se cuvine să iee în serios pe un bărcat cărunt și pățit ca dl Cristea, vor da de mari perplexități încercând a uni focul cu apa.

Una este sigur și anume aceea, că dl Cristea, cu solicitarea ca „iute și de grabă” să se pornescă la acțiune, imită pe „espatriatul de bună voie” E. Brote, cu energicele frase de „**resolūt**” și „**cutezător**” voiesce să se apropie de esecelentul tribun Dr. Lucaciu, ér cu filosoficeștile povețe cum să se facă memorandumul? cum să se pregătescă calea, ca să nu afe uși încuiate, și cu avisarea la cuvintele lui Cavour? **face concurența lui Alecsandru Mocsonyi**

Și toate acestea le numesc dl Cristea sfaturi „practice” și „realizabile”.

Se vedem pe „ucenicii”, cari le vor pune în lucrare, ca să-i admirăm!

Altul!

Programa examenelor publice

dela școala civilă de fete cu internat a Asociațiunii transilvane, cu finea anului școlastic 1894/95.

Marți în 25 Iunie n.

La orele 10 a. m. examenul privat cu elevele din cursul complementar.

Mercuri în 26 Iunie n.

a) înainte de amăzi:

dela 8—9 ore Religionea cu toate elevele,
„ 9—10 „ Istoria univ. și geogr. cu cl. II.
„ 10—11 „ Limba română cu clasa IV.

b) după amăzi:

dela 3—4 ore Aritmetica cu clasa III.
„ 4—5 „ Limba franceză cu desp. III

Joi în 27 Iunie n.

a) înainte de amăzi:

dela 8—9 ore Istoria naturală cu clasa II.
„ 9—10 „ Limba germană cu cl. IV.
„ 10—11 „ Limba magiară cu cl. I și II.

b) după amăzi:

dela 3—4 ore Istoria univ. și geogr. cu cl. III.
„ 4—5 „ Fisica cu clasa IV.

Vineri în 28 Iunie n.

Dela 9—11 ore musica instrumentulă și vocală; declamațiuni.

La 11 ore încheierea solemnă a anului școlastic și distribuirea atestatelor.

Lucrurile de mână femeesci sunt espuse în decursul examenelor într-una din salele institutului.

Direcțiunea.

AVIS.

In librăria tipografiei archidieceșane se află de vândare următoarele cărți: [169] 15

I. Cărți bisericesci.

Biblia ilustrată testamentul vechi și nou, nelegată fl. 10, legat fl. 15.—
Chiriadodromion (Cazanie), nelegat fl. 10, legat „ 12.—
Evanghelie, neleg. fl. 8 leg. fin „ 18.—
Otoich mare, neleg. fl. 17, leg. „ 20.—
Otoich mic, neleg. fl.—60 cr. leg. „ —75
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat „ —75
Proscomidia altariului „ —25
Penticostariu neleg. fl. 8, leg. „ 10 —
Rânduiala la sfîntirea bisericilor „ 2.50
Triodion cu Strajnic neleg. fl. 20, legat „ 25.—

II. Cărți școlare.

Abedar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg. „ —24
Abedar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat „ —25
Abedar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg. „ —25
Abcedar magiar-român, de N. Putnoky leg. „ —20
Aritmetica, de P. Dima „ —32
Abcedar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. = „ —45
Aritmetica după Lurz „ —20
Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III. = „ —35
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediție nouă. nel. cr. 30 leg. „ —40
Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg. „ —30
Carte de cetire de Ioan Popescu legată „ —70
Catechism de M. Toma „ —30
Catechism bogat „ —50
Carticică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă „ —15
Comput de Ioan Popescu „ 1.20
Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă „ 2.—
Compendiu de drept canonic ediție nouă „ 3.—
Conducător la Abedar de I. Popescu „ —10
Culegere de cântecenaționale „ —25
Carte de cetire magiară de Crișan și Putnoky partea I. = 70 II. = „ 1.—
Carte de cântări bisericesci pentru copii „ —12
Curs de limba magiară de Molnár I. II. III. a „ —20
Constituția patriei de Ioan Popoviciu leg. „ —20
Chemia elementară de Vlaicu „ —80
Chemia anorganică de Filipescu „ —80
Drepturile și datorințele civile „ —20
Elemento de Geografia de Zacharia Boiu „ —30
Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu „ —30
Elemente de Istoria nat. și Fisica de Z. Boiu „ —30
Elemente de Fisică de I. Dariu „ —30
Fisica de Făgărășan „ —40
Gramatica română de Mihelțan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV. = „ —24
Geografia pentru școl. populare de I. Dariu leg. „ —35
Geografia pentru școl. populare de Moldovan & Făgărășan „ —30

Geografia pentru școale medii de Moldovan & Făgărășan I. fl. 1.20
Geografia pentru școl. medii de Moldovan & Făgărășan II. „ —.50
Geografia pentru școale medii de Făgărășan & Bârsan II. „ 1.—
Gramatica română de I. Dariu „ —25
Gramatica limbii magiare de Crișan & Putnoky „ 1.—
Istoria biblică pentru școl. populare „ —30
Istoria biblică pentru școale medii „ —55
Istoria bis. rom. de Șaguna I. II. „ 3.—
Isagogia de Dr. Ilarion Pușcariu „ 1.50
Istoria bisericească ptru școl. pop. „ —35
Istoria bisericească pentru școale medii I. II. „ 1.—
Istoria Ungariei de Dr. N. Pop. „ —25
Istoria Ungariei de S. Moldovan. „ —26
Istoria Ungariei pentru școale secundare de V. Goldiș „ —80
Istoria universală pentru școale secundare de V. Goldiș „ 1.—
Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. = „ —60
Istoria literaturii române de Lazariu „ 1.—
Legendar român de V. Petri „ —50
Legendar magiar român de N. Putnoky „ —30
Limba maternă de Dr. Ilarion Pușcariu, ed. nouă „ —40
Mărturisirea ortodocșă „ 1.20
Pastorală veche „ 1.—
Pastorală nouă „ 1.50
Pomăritul de D. Comșa „ 1.—
Principii din Pedagogie de dr. Il. Pușcariu „ 1.—
Psihologia empirică de I. Popescu „ 2.—
Teologia dogmatică „ 1.—
Teologia morală „ 1.50
Toldy, Narațiune poetică de Crișan & Putnoky „ —70

III. Cărți literare.

Biografia fericitului Șaguna de N. Popea „ fl. 2.50
Istoria biser. politico-naționale „ 1.—
Enchiridion sau carte manulă de canone „ 4.—
Invățătorul și poporul de Marienescu „ —50
Polemia contra Heliad „ —50
Calendar pe anul 1895 „ —30
Scrisori apologetice „ —50
Sunete și resunete de Z. Boiu „ —50
Scrierea sf. Ioan gură de aur „ —50
Vocabular român germân „ —70
Anghira creștină (cuvântări) funebreale de T. V. Gheaja „ 1.50
Anecdote și glume de T. V. Gheaja „ —65
Antologie română de Manliu „ 1.75
Cel mai mare bine din lume de Făgărășan „ —20
Cine ce face lui își face, comedie într-un act pentru tinerimea școlară „ —10
Codicele de Mateiu Voilean „ —80
Colinde de A. Marienescu „ 1.10
Compas românesc de P. Petrescu „ —50
Cuvântări funebreale de Z. Boiu „ 1.50
Crestomația română de I. Manliu „ 1.75
Date istorice de I. C. Pușcariu „ 2.—
Descănțete populare de Marian „ 2.—
Documente pentru limbă și istoria de Dr. Il. Pușcariu „ 2.50

Doine și strigături de St. Muntean fl. —.12
Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariț „ —.80
În memoria lui G. Bariț peosii de G. Joandrea „ —.20
Întrebări de educațiune și instrucțiune studii pedagogice de Dr. P. Span „ 1.—
La Alma povesti de Constanța de Dunca Schiau „ —.50
Leesiconul comunelor bisericesci din archidieceșă de Dr. Remus Roșca „ 1.—
Noul atac asupra școalelor noastre. Manual de drept cambial de I. Socaciu „ 2.—
Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărășan „ —.20
Primatul papal și infalibilitatea papei de I. Broju „ —.25
Poesii de Andreiu Murășan „ 1.50
Poetica română de I. Manliu „ 1.75
Povesi ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I—V „ 1.25
Povestiri alese și întocmite de P. Petrescu „ —.75
Retorica și stilistica de I. Manliu „ 2.—
S'a dus în țără novelă originală de Il. Chendi „ —.15
Studiu diu economia națională de P. Petrescu „ —.40
Satul cu comorile novelă de P. Petrescu „ —.45
Stupăritul de C. Dimian „ —.80
Vechia metropolie de N. Popea „ 1.50
Protocolele sinodale dela 1864—1893 toate laolaltă „ 19—
Protocolele congresuale dela 1868—1891 toate laolaltă „ 7.60
Statut organic „ —.25
Regulament pentru parochii „ —.10
Regulament pentru organizarea, provisorie a învățământului „ —.10
Regulament pentru procedura matrimonială „ —.20
Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian „ —.10
Regulament pentru afaceri interne congresuale „ —.20

IV. Tipărituri.

Budget cōla „ —.03
Catalog de clasă cōla „ —.02
Catalog de clasă broș. din 10 cōle „ —.30
Catalog de clasă broș. din 15 cōle „ —.45
Catalog de clasă broș. din 20 cōle „ —.03
Carte de evidență cōla „ —.55
Carte de evidență leg. din 30 cōle „ 1.80
Carte de evidență leg. din 40 cōle „ 2.10
Chronica școlară leg. „ 1.50
Consemnarea pruncilor obligați a cerceta școala cōla „ —.02
Conspecte protopopesci, pentru noucun. „ —.05
Conspect despre comunele matre și filie cōla „ —.03
Conspect despre vizitarea școalelor cōla „ —.03
Conspecte de catechisația cōla „ —.03
Conspecte școlare inv. (date statistice) cōla „ —.06
Conspecte prot. I. II. III. cōla „ —.06
Conspecte de absenții săptămânale și lunare cōla „ —.02

Contul capitalelor active cōla „ fl. —.03
Estrase din protocolul botezașilor, cununășilor și morților esempl. „ —.01
Matricula școlară cōla cr. 2 legată din 50 cōle „ 1.50
Inventare pentru averea bisericilor „ —.10
Jurnal de casă cōla „ —.03
Jurnal de casă leg. 25 coli „ 1.65
Jurnal de casă leg. 30 coli „ 1.80
Obligațiuni ptru biserici esempl. „ —.01
Protocolul bunei invoiri cōla „ —.06
Protocolul bunei invoiri leg. din 50 cōle „ 4.—
Protocolul parochial cōla „ —.06
Protocolul parochial leg. din 50 cōle „ 4.50
Protocolul botezașilor cōla „ —.06
Protocolul botezașilor I. din 50 c. „ 4.50
Protocolul cununășilor cōla „ —.06
Protocolul cununășilor I. din 50 c. „ 4.50
Protocolul morților cōla „ —.06
Protocolul morților leg. din 50 c. „ 4.50
Protocol de esbite cōla „ —.03
Protocol de esbite I. din 30 cōle „ 1.80
Protocol de esbite I. din 50 cōle „ 2.50
Prot. de clasificățiune cōla „ —.02
Prot. de clasificățiune I. din 50 c. „ 1.50
Specificațiuni pentru noua cunună cōla „ —.05
Testimonii școlare esempl. „ —.02
Testimonii de religie „ —.02

V. Icoane.

Icōna înmormântării domnului pe pânză „ fl. 2.50
Icōna înmormântării domnului pe hârtie „ —.50
Icōna celor trei Ierarchi pe hârtie „ —.30
Icōna Evangeliștilor pe hârtie „ —.50
Portret Șaguna „ 1.—
Portret Gozdu „ 1.—

VI. Requisite de scris.

Libele de scris a 1 cr. 100 „ —.70
Libele de comput a 1 cr. 100 „ —.70
Libele de dictando a 1 cr. 100 „ —.70
Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu „ —.15
Glasuri (tocuri de pene) și de ceruse rotunde și quadrate a 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. și „ —.45
Tocuri (cōde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata.
Hârtie fină de scris de cancelarie și concept a 6, 7, 8, și 10 fl. miia de cōle.
Ceruse a 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 bucata și suta a 80 cr. 1 fl. 1.20 1.80 2 și 7 fl.
Pene de scris dela 50 cr. până 1 fl. 20 cutie constătoare din 144 bucăți.
Tăblițe de pētră bucata 7, 10, 12 14 și 15 cu bucata
Tot felul de hârtie de epistole cu prețuri foarte moderate.
Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucata.
Trăisti de școlă pentru copii, chipuri pentru copii, Circele, Văpsele și pensele, Hârtie sugativă.
Calemar, Liniale, hârtie pentru stelagi, Albume, Blocuri, Tinte de desen; totfelul de negrăla, toate acestea cu prețuri foarte moderate.